

IP1 Interpretacija dediščine

IP2 Koncepti prenov

IP3 Celovitost prenov

IP4 Trajnostni pristopi k novejši dediščini

IP5 Arhitektura in arheologija

IP6 Slovenska arhitektura 20. stoletja

IP7 Materialnost prenov

Modul prenova in konservatorstvo razširja in pogloblja temeljna znanja s področja ohranjanja dediščine in se osredotoča na njeno vključevanje v sodoben trajnosti razvoj. Dediščino razumemo kot snovno in nesnovno zapuščino davne in bližnje preteklosti. Njeno ohranjanje, prilagojena ponovna raba in posodabljanje so ključna paradigma trajnostne prihodnosti in novega evropskega Bauhausa, ki poziva k vzdržnemu razvoju brez novogradenj in pretirane ekstrakcije gradbenih materialov. Izbirni predmeti ponujajo izzive prepoznavanja, vrednotenja in poglobljenega spoznavanja raznolikih tipologij dediščine, seznanjenje s sodobnimi konceptualnimi pristopi, preučevanje scenarijev prilagojene ponovne rabe in posodabljanja preteklosti. Poglobljeno spoznavanje poteka preko praktičnih delavnic, ogledov gradbišč in prenov na terenu, diskusij in skupinskih projektov povezanih z aktualno problematiko reševanja in prilagojene ponovne uporabe naše dediščine.

MODUL PRENOVA IN KONSERVATORSTVO

Jože Plečnik,
Cerkev gospodovega Vnebohoda v Bogojini

prof. Maruša Zorec, asist. Andraž Keršič

Prilagojena ponovna raba obstoječe arhitekture je ključna za vzdržen razvoj prostora. Vsa do danes nastala arhitektura, ki je ohranjena, je dediščina naše sedanjosti in prihodnosti. Predmet skuša predstaviti orodja za njeno razumevanje in pokazati, da je prenova konceptualen miselni proces. Predmet raziskuje primere prilagojene ponovne rabe stavb in različne konceptualne pristope prenove dediščine na primerih iz zgodovine slovenske arhitekture dvajsetega stoletja. Študenti se pri predmetu ukvarjajo z raziskovalnimi pristopi preučevanja, analiziranja in vrednotenja na izbranih primerih. Pomembno vlogo pri procesu dela sooblikuje razumevanje konceptov s pomočjo risbe in drugih prikazov. Takšen, alternativen način analize poudarja branje dediščine, ki skozi z analitičnimi procesi podprto raziskavo in ogledi in situ omogoča aktualizirano in prostorsko branje arhitekture.

ključne besede

prilagojena ponovna raba arhitekture, dediščina, raziskovanje, koncept

obravnavane tematike

primeri prenov dediščine 20.stoletja, raziskovanje konceptov in pristopov k prenovi, raziskovanje opusa spregledanih arhitektov, branje skozi raziskavo, analizo, valorizacijo in risbo

prof. dr. Sonja Ifko

Interpretacija dediščine predstavlja širok razpon dejavnosti za osveščanje javnosti in poglobljanje razumevanja kulturne dediščine. Pri predmetu se posvečamo razumevanju vloge dediščine skozi čas in njenim pomenom pri oblikovanju identitet različnih okolij. Študentje se seznaniijo z večplastnostjo pomenov dediščine ter ključnimi izhodišči interpretacije in predstavljanja materialne, pa tudi nesnovne dediščine. Skozi kritično analizo preučimo vlogo različnih oblik dediščine v sodobno družbi. Dotikamo se tudi vprašanj disonantne dediščine, predvsem pa raziskujemo moč dediščine pri blažitvi različnih konfliktov v prostoru, saj ima skozi sodelovalen pristop kritično interpretirana dediščina veliko moč povezovanja in pomembno vlogo pri gradnji skupnosti. V okviru predavanj in ogledov so predstavljeni različni pristopi interpretacij dediščine, temeljne zakonitosti oblikovanja in tehnik interpretacij ter izvedbenega načrtovanja le teh, ki jih povzamem skozi metodo priprave interpretacijskega načrta. Študentje se vsako leto ukvarjajo s konkretno praktično nalogo in praviloma interpretacije tudi sami izvedejo.

ključne besede

dediščina, identiteta, kritična analiza, vključujoči pristopi, interpretacijski načrt

obravnavane tematike

razumevanje pomenov dediščine skozi čas, vloga dediščine v sodobni družbi, oblike in pristopi k interpretacijam dediščine, metode interpretacij, priprava interpretacijskih načrtov

Razstava projekta Vaš Plečnik, 2021-2022

izr. prof. dr. Ljubo Lah

Predmet predstavi prenovo arhitekturne dediščine kot kompleksen zbir posegov/ ukrepov/ aktivnosti/ dejavnosti z namenom njene ohranitve in 'oživitve' z obstoječo ali novo vsebino. S prenovo izboljšujemo tehnične in prostorsko-oblikovalske lastnosti obravnavanega objekta/ kompleksa/ naselja/ območja, kot tudi bivalne, gospodarske, socialne, kulturne in ekološke razmere. Celovite preнове so vsebinsko široko zasnovana prizadevanja v korist ohranitve stavbne dediščine. Metode dela pri prenovi izhajajo iz upoštevanja načel varstva oziroma ohranjanja kulturne dediščine, splošnih načel racionalne rabe materialov, prostora, časa, energije, zagotavljanja varnosti in sodobnih načel pojmovanja trajnostnega razvoja. Vsaka prenova arhitekturne dediščine terja unikatni, kreativen in inovativen pristop arhitekta v procesu projektiranja ob poznavanju zgodovine in pomena arhitekturne dediščine.

Prenova je edinstvena priložnost za ponovni razmislek o stavbah v katerih živimo, za njihovo preoblikovanje in posodobitev. V Evropi ocenjujemo (dokument Evropske komisije 'Val preнове za Evropo', 2020), da bo od 85 % do 95 % obstoječih stavb stalo tudi še leta 2050. Študentom pri predmetu so omogočene bodisi individualne raziskave in študijski projekti s področja preнове arhitekturne dediščine bodisi sistematične analize in predstavitve izvedenih ozirom načrtovanih prenov. V okviru predmeta je predviden tudi poglobljen študij literature s področja preнове in doktrine varstva arhitekturne dediščine. Rezultati dela študentov so lahko študijski projekti prenov pa tudi poročila o stavbnem razvoju in stanju obravnavanih objektov.

ključne besede

prenova arhitekturne dediščine, obnova, konservatorstvo, kulturni pomen arhitekturne dediščine, 'siva energija' in stavbna dediščina

obravnavane tematike

celovitost prenov, ustreznost novih vsebin, prilagojena ponovna uporaba arhitekturne dediščine, unikatnost, kreativnost in inovativnost arhitektovega pristopa v procesu projektiranja preнове, vrste konservatorskih posegov

Michelangelo Buonarroti, Santa Maria degli Angeli, 1561 - 1566

TRAJNOSTNI PRISTOPI K NOVEJŠI DEDIŠČINI

prof. dr. Sonja Ifko

Predmet se osredotoča na obravnavo pristopov za trajnostno ohranjanje arhitekturne dediščine modernizma in industrijske dediščine. Gre za dediščino, ki se korenito razlikuje od vsega nastalega v prejšnjih obdobjih, in zahteva zaradi svojih značilnosti, kot so inovativnosti, tako glede uporabe novih materialov, konstrukcijskih rešitev kot oblikovanja, nove pristope pri ohranjanju. Ti morajo izhajati iz njenih razvojnih značilnosti in pomenov, zato je analitično razumevanje specifičnosti te dediščine osnova, ki se ji posvetimo v prvem delu predmeta. Drugi del je namenjen razumevanju trajnostnih vidikov ohranjanja te dediščine in njenemu prilagajanju sodobnim zahtevam življenja. Gre za vprašanja od energetskih sanacij do uvajanja novih programov. Pri tem pa je izpostavljeno interdisciplinarno sodelovanje in uravnoteženo upoštevanje vseh vidikov trajnosti - tako kulturnega, družbenega kot ekonomskega in okoljskega. Pomemben del vsebine predmeta je zato študij in primerjalna analiza uspešnih projektnih pristopov v širokem razponu od strogih konservatorskih posegov do pristopov prilagojene ponovne rabe ter uvajanja začasne rabe.

ključne besede

dediščina modernizma, industrijska dediščina, sodobna načela varovanj vključujoč trajnostni razvoj, prilagojena ponovna raba

obravnavane tematike

vplivi industrializacije in modernizma na arhitekturni razvoj, mednarodna načela in smernice za ohranjanje dediščine industrializacije in modernizma, industrijska arhitekturna dediščina in njene značilnosti, pristopi za trajnostno oživljanje dediščine: načrtovanje za prilagojeno ponovno uporabo in energijsko učinkovitost

Stara elektrarna Velenje

doc. Uroš Rustja, asist. dr. Andrej Mahovič

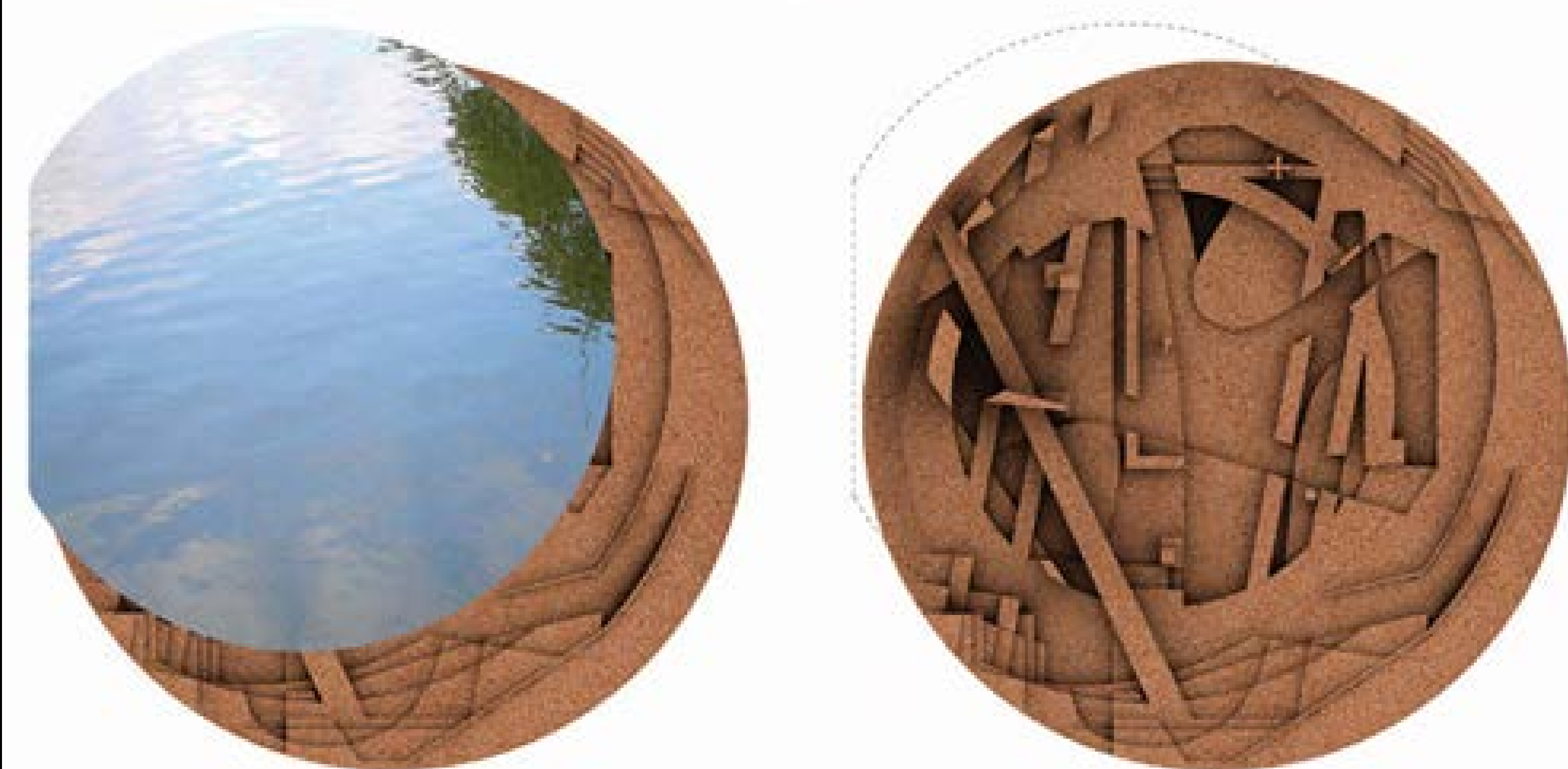
Arhitektura nastaja v času. Določajo jo prostorski in družbeni pojavi, ki se nalagajo na materialne sledi preteklosti, na arheološke fragmente preteklih arhitektur. Arhitektura je način branja, povezovanja in razumevanja fragmentov preteklosti ter raziskovanja njihovega vpliva na sodobnost in potenciala za prihodnost. Področje na katerem obravnavamo odnos med arhitekturo in arheologijo, lahko strnemo v tri osnovne ravni, ki jih pojasnjujejo tri osnovna vprašanja: Kaj je arhitektura in kaj je arheologija? Kako interpretira prostor arhitektura in kako arheologija? Kako prispevata k transformaciji prostora arhitektura in kako arheologija? V splošnem lahko razumemo arhitekturo in arheologijo kot komplementaren par: ena gradi prihodnost na temelju razumevanja sedanjosti in preteklosti, druga odstira preteklost in jo postavlja v kontekst sedanjosti. Njuno teoretično prepletanje v polju konceptov prostora, materialnosti, časa in konteksta, nam daje celovitejšo sliko o tem, kako človek razume in oblikuje prostor ter kako lahko to razumevanje uporabimo za odgovornejše delovanje v prihodnosti.

ključne besede

arheologija, arhitekturni fragmenti, materialne sledi, časovne plasti, arheologija v urbanem prostoru, spremembe v krajini in okolju, interpretacija prostora, transformacija prostora

obravnavane tematike

primerjava arhitekture in arheologije v okviru teorije in prakse, razumevanje pojmov, pojavov in odnosa med disciplinama, raziskovanje vloge arhitekture v okviru in v povezavi z arheologijo in energijsko učinkovitost

Herzog & de Meuron in Ai Weiwei: Serpentine Gallery Pavilion, 2012

izr. prof. dr. Nataša Koselj

Cilji predmeta so utrditi pojem prepoznavnosti moderne slovenske arhitekture 20. stoletja kot temelja narodne identitete in osnove za nadgradnjo tradicije Ljubljanske arhitekturne šole ter seznanjanje s tekočo problematiko valorizacije in varovanja. Povezujemo se z vsebinami in cilji mednarodne organizacije DOCOMOMO (DOcumentation and COnservation of MOdern MOvement). Vsebina predmeta se ukvarja z iskanjem odgovorov na vprašanja: Kaj je Moderna? Zakaj se pojavi? Kdaj se pojavi? Kako uporabljamo besedo moderen? Kaj je prostor? Kaj je čas? Kaj je bistvo ustvarjalnega procesa? Prizadeva si predstaviti in pojasniti izvore in koncepte moderne arhitekture, poglobljena dela, njihove avtorje, analizirati skupne značilnosti in razlike predvojnega in povojnega modernizma v svetu in pri nas s poudarkom na spoznavanju domačih avtorjev in družbeno-kulturnega konteksta v katerem so ustvarjali. Izpostavi fenomen in značilnosti Ljubljanske arhitekturne šole v 20. stoletju, njena temeljna izhodišča in vplivna območja. Na osnovi samega ustvarjalnega procesa in zakonitosti nastajanja moderne arhitekture si prizadevamo izpostaviti problematiko njenega vrednotenja ter na tej osnovi določiti smernice njenega varovanja. Predmet združuje teorijo in zgodovino arhitekture z eksperimentalnimi pristopi in kreativnimi praksami (n.pr. delavnica Igra z opeko, fotografija in video, kompozicijske vaje v papirju po vzoru B-smeri, delavnice z glino in bakrom). V zadnjem času se pri predmetu posvečamo predvsem raziskovanju prezrtih primerov modernizma v regiji.

ključne besede

Moderna slovenska arhitektura 20. stoletja, Ljubljanska arhitekturna šola, ustvarjalni proces, DOCOMOMO

obravnavane tematike

radikalne, socialne in kontekstualne prakse; izвори moderne; bistvo moderne; predvojni modernizem; povojni modernizem, strukturalizem

Vaja pri predmetu

odstiranje plasti obstoječega, foto: Rok Žnidaršič

doc. Rok Žnidaršič

Posodabljanje preteklosti sooča različna zgodovinska obdobja in sodobnost v novo celoto, ki bi morala omogočati tako prepoznavanje kvalitet obstoječega, kot tudi kvalitetno življenje dediščine v duhu in prostorih našega časa. Izbirni predmet raziskuje razmerje in merilo posega skozi materialnost obstoječega in novega. Pri predmetu se študenti spoznavajo z metodami in tehnikami odkrivanja in raziskovanja različnih konstrukcij, principov ter materialnosti obstoječe obravnavane arhitekture. Skozi delo pri predmetu se študenti na primerih prilagojene ponovne rabe stavb in prenov spoznavajo z branjem, odstiranjem, dialogom in implementacijo različnih konceptualnih pristopov k sanaciji obstoječih konstrukcij in materialov. Poleg tehnične sanacije se ukvarjajo tudi z raziskovanjem in branjem obstoječe palete materialov in specifičnih materialnih vrednosti in vrednot obravnavanih primerov, ter razmerjem med materialnostjo in merilom novooblikovanih elementov, ki sooblikujejo posamezen ambient ali arhitekturo.

ključne besede

dediščina, prilagojena ponovna raba arhitekture, konstrukcija, materiali

obravnavane tematike

primeri prenov dediščine, raziskovanje pristopov k sanaciji konstrukcije, materialni vidiki dialogov obstoječega in novega